

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Pfv.IV.20.766/2021/5.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke

Szolnokiné dr. Csernay Krisztina előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes: Dr. felperes1

cím1

A felperes képviselője: Bárándy és Társai Ügyvédi Iroda

cím2

ügyintéző: ifj. dr. Gábor László ügyvéd

Az alperes: alperes1

cím3

Az alperes képviselője: Dr. Hüttl Tivadar ügyvéd

cím4

A per tárgya: jóhírnév megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.150/2021/8.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Fővárosi Törvényszék 31.P.20.306/2020/32/II.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.150/2021/8. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50 000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint a Magyar Államnak felhívásra 100 000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2008-tól a tanszék nevel Tanszékének egyetemi oktatója, később docense volt. Az alperes az intézet és a kar intézet nevel Intézetének vezetője, egyetemi docens, akinek munkáját az nevel Kabinet (a továbbiakban: kabinet) nevű konzultatív tanácsadó testület segíti.

[2] A dékán 2018. október 1-jétől a tanszék szakmai irányításával személyi bizta meg, aki ezzel a felperes közvetlen munkahelyi vezetője lett.

[3] Az alperes kezdeményezésére a peres felek 2019. január 11-én megbeszélést tartottak, ahol a felperes jogi képviselővel jelent meg. Az alperes a megbeszélés kezdetén a munkaviszonya megszüntetésére és lemondásra szólította fel a felperest figyelemmel arra,

hogy nem kíván a továbbiakban vele dolgozni. A döntés indokaként azt jelölte meg, hogy a felperes a vezetőit az egyetemi vezetés előtt rossz színben tüntette fel, nem engedélyezte, hogy a PhD hallgatók részt vegyenek az oktatásban, magatartásával ellehetetlenítette a tanszék működését. A felperes jogi képviselője a felperes munkaviszony megszüntetésére vonatkozó kérést visszautasította.

[4] Ugyanezen a napon a felperes az Egyetem Moodle rendszerében törölte az általa oktatott „stratégiai és szervezési modellek” nevű tantárgy teljes anyagát, a tananyagot ugyanakkor 2019. január 17-én visszaállította, hat napig az a hallgatók és az oktatók számára nem volt elérhető.

[5] A dékán 2019. február 6-án tájékoztatta a felperest arról, hogy etikai vizsgálatot kezdeményez ellene a rektornál és értesítette, hogy a munkavégzés alól a vizsgálat lefolytatásának idejére mentesíti. A felperessel szemben 2019. február hónapban megindított két etikai vizsgálatot az etikai bizottság megszüntette, a dékán pedig 2019. március 1-jén a felperes munkavégzés alóli mentesítését is megszüntette.

[6] Az alperes 2019. május 17-én kelt, az egyetem rektorának, kancellárjának és dékánjának címzett „felperes1 munkaszerződésének megszüntetése” tárgyú levelében az alábbiakat írta:

„Több hónap türelmi időt követően az alternatív megoldási lehetőségek kimerülésével 2019. január 11-én (tehát több mint négy hónapja) írásban kezdeményeztem felperes1, az irányításom alatt álló tanszék nevel Tanszékének teljesállású egyetemi docense munkaviszonyának megszüntetését (lásd. mellékelten). felperes1 és jogi képviselője az előzetesen szóban is közölt szándékomat tudomásul vette, de kérték, hogy pénzügyi, illetve felperes1 későbbi karrierjét érintő megfontolásokból közös megegyezéssel történjen a munkaviszony megszüntetése, ezért méltányosságból az indítványba is ez került be.

Indítványomat előzetesen a tanszék nevel teljes vezetői körének (nével Kabinet) tagjaival, személy2, személy3 és személy4 tanszékvezetőkkel, személy1 szakmai irányítóval, illetve személy5 egyetemi docenssel (állandó meghívott szenior kollégákkal, HR szakértőkkel) is egyeztettem, akik azt kollektíven és egyenként is támogatták, és azóta is támogatják. Dékány Asszony szintén teljes támogatásáról biztosította, mind az indítvány megtétele előtt, mind azt követően.

Az ezt követő időszakban felperes1 és jogi képviselője a korábbi szóbeli közlésüknek ellentmondva nem kooperáltak a munkaviszony megszüntetésében, épp ellenkezőleg, különböző jogi és szabályozási kifogásokkal éltek az Egyetem és az érintett vezetők felé. A folyamat e pontján Dékány Asszonnyal a Jogi Igazgatósághoz és Humánerőforrás Irodához fordultunk, és a továbbiakban az ő javaslataikat követtük.

A felperes1-dal kapcsolatos közvetlen és közvetett munkáltatói kifogások többfélék:

- főként munkaügyi jellegűek, amelyek a napi működést súlyosan hátráltatták és olyan mértékű bizalomvesztéshez vezettek, amelyek elkerülhetlenné tették a munkaviszony megszüntetésének kezdeményezését (ezek részletes dokumentálásra kerültek);
- részben etikai jellegűek; ezek közül két ügyben etikai bizottsági vizsgálatra került sor, amely értesülésem szerint várhatóan nem állapít meg etikai vétséget egyetemi szinten, ugyanakkor névl kabinetünk az névl szinten kodifikált magatartási normák („Együttműködési és magatartási normáink”) több pontjának súlyos megsértését állapította meg;
- a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó indítványt követően a Jogi Igazgatóság a munkaügyi adatok alapján a felperesl és korábbi tanszékvezetője közötti személyi összeférhetlenségi helyzet hosszabb időszakon keresztül fennállását is felvetette.

A fentiek alapján felperesl dal – a tavaszi félévhez hasonlóan – az új tanévben sem kívánunk számolni, sem oktatóként, sem kutatóként. Ugyanakkor munkaviszonya tovább terheli intézetünk személyi keretét, alkalmi felbukkanása pedig zavart és értetlenséget kelt névl kollégáinkban. Ezek alapján kérem, hogy az Egyetem felperesl 2019. július 1-jével esedékes Mt. szerinti munkaszerződését már semmiképp ne kösse meg, de legalábbis ne a tanszék nevel vonatkozásában.

A felperesl dal kapcsolatos helyzet rendezése megítélésem szerint további halasztást nem tűr, a kollégákat is elbizonytalanítja, egyre inkább tarthatatlanná válik, mind az érintett tanszék, mind a részmunkaidősekkel és doktorandusz hallgatókkal együtt, közel 60 fős intézetünk szintjén.

Esete – mind a tanúsított magatartása, mind az azt követő valótlan információkon és csúsztatások sokaságán alapuló „kifárasztásos” jogi támadássorozata – példátlan intézetünk történetében, amelyet szeretnénk már végérvényesen lezárni.”

[7] Az Egyetem 2019. július 1-jén állami egyetemből alapítványi fenntartású egyetemmé alakult át és a felperessel új munkaszerződést kötött. A felperes 2019. szeptember 3-án az alperesnek és az Intézet munkatársainak megküldött e-mailjében a vele szemben tanúsított hátrányos megkülönböztetés megszüntetését, a tárgyfelelősi, oktatói és közéleti feladatai visszaállítását és teljesítménye elismerését kérte. A felperes a 2019. szeptember 4-i e-mailjében arról tájékoztatta az alperest, hogy mivel januárban az alperes úgy gondolta, hogy munkaviszonyának a megszüntetése az Intézetre tartozik, az eltávolítási szándékát ott jelentette be, ezért ezen a fórumon szükséges őt rehabilitálni. Az alperes e-mailben azt jelezte a felperesnek, hogy sem az névl értekezlet, sem az e-mail üzenet nem alkalmas a személyes ügyek megbeszélésére, de végül 2019. szeptember 6-án a perbeli levelet az Intézet belső levelezőrendszerében hozzátvetőlegesen 100 címzett részére megküldve mégis nyilvánosságra hozta.

[8] Az Egyetem 2020. szeptember 14-én kelt munkáltatói felmondással megszüntette a felperes munkaviszonyát.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[9] A felperes a módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a 2019. május 17-én kelt és 2019. szeptember 6-án az név1 levelezésben tágabb körben nyilvánosságra hozott, „felperes1 munkaszerződésének megszüntetése” tárgyú levelében valótlanul állította, hogy:

a) felperes1 és jogi képviselője az előzetesen közölt szándékomat tudomásul vette, de kérték, hogy pénzügyi, illetve felperes1 későbbi karrierjét érintő megfontolásokból közös megegyezéssel történjen a munkaviszony megszüntetése. Ezért méltányosságból az indítványba is ez került be.

b) felperes1dal kapcsolatos közvetlen és közvetett munkáltatói kifogások többfélék: főként munkaügyi jellegűek, amelyek a napi működést súlyosan hátráltatták, és olyan mértékű bizalomvesztéshez vezettek, amelyek elkerülhetlenné tették a munkaviszony megszüntetésének kezdeményezését (ezek részletes dokumentálásra kerültek).

c) felperes1dal kapcsolatos közvetlen és közvetett munkáltatói kifogások többfélék, részben etikai jellegűek: ezek közül két ügyben etikai bizottsági vizsgálatra került sor, amely értesülésem szerint várhatóan nem állapít meg etikai vétséget egyetemi szinten, ugyanakkor név1 kabinetünk az név1 szinten kodifikált magatartási normák (Együttműködési és magatartási normáink) több pontjának súlyos megsértését állapította meg.

d) Esete, mind a tanúsított magatartása, mind az azt követő valótlan információkon és csúsztatások sokaságán alapuló kifárasztásos jogi támadássorozata példátlan intézetünk történetében, amelyet szeretnénk már végérvényesen lezárni.

[10] A felperes kérte eltiltani az alperest a további jogsértéstől. Elégtételadásként pedig arra kérte kötelezni, hogy nyilvánosan fejezze ki sajnálkozását és bocsánatkérését a valótlan tartalmú tényállításokért az Intézet valamennyi munkavállalóját és PhD hallgatóját, valamint további tiszteletbeli intézethez kötődő személyeket tartalmazó levelező listára a keresetben jelölt e-mail címekre küldjön meg közleményt.

[11] Kérte továbbá kötelezni az alperest 1 millió forint sérelemdíj, valamint ezen összeg 2019. szeptember 6-tól számított kamata és perköltsége megfizetésére.

[12] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését, érdemben a felperes keresetének elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte. Alaki védekezésként az EBH2019.M.1. számú döntésre hivatkozott, amelyből álláspontja szerint az következik, hogy a munkaviszonyhoz kapcsolódó személyiségi jogsértésekre alapított sérelemdíj iránti igény elbírálása a munkaügyi bíróság hatáskörébe tartozik. Érdemben kifejtette, hogy a sérelmezett közlések megfeleltek a valóságnak és egyébként sem alkalmasak a felperes jóhírnevének megsértésére, közülük pedig egyesek véleménynek minősülnek.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

[13] A Fővárosi Törvényszék a 31.P.20.306/2020/32/II. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a 2019. május 17-én kelt és ... tanszék nevel belső internetes rendszerében 2019. szeptember 6. napján nyilvánosságra hozott – „felperes1 munkaszerződésének megszüntetése” tárgyú – levélben a felperessel szembeni munkáltatói – munkaügyi és etikai – kifogásokat abban a hamis színben tüntette fel, hogy ezek indokolják azt, hogy a felperes kérje a munkaviszonya közös megegyezéssel történő megszüntetését. A valóságban az alperes a munkáltatói kifogások megállapítása tárgyában vizsgálatot nem indított, fegyelmi eljárást nem kezdeményezett és alaptalanul kezdeményezett etikai eljárásokat a felperessel szemben.

Kötelezte az alperest arra, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 5 nap alatt hozza nyilvánosságra az Egyetem rektorának, kancellárjának és dékánjának címzett és megküldött – „felperes1 jóhírnévhez fűződő személyiségi jogának megsértése” – tárgyú levélben és a levelet egyidejűleg az Egyetem internetes cím internetes felületén mindazon személyeknek megküldve, akiknek az eredeti levelet eljuttatta az alábbiakat:

„alperes1 névlgazgató megsértette dr. felperes1 egyetemi docens jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy az általa írt, 2019. május 17. napján kelt és 2019. szeptember 6. napján nyilvánosságra hozott – „felperes1 munkaszerződésének megszüntetése” tárgyú – levélben a felperes1dal szembeni munkáltatói-munkaügyi és etikai – kifogásokat abban a hamis színben tüntette fel, hogy ezek indokolják azt, hogy felperes1 kérje a munkaviszonya közös megegyezéssel történő megszüntetését. A valóságban alperes1 a munkáltatói kifogások megállapítása tárgyában vizsgálatot nem indított, fegyelmi eljárást nem kezdeményezett és alaptalanul kezdeményezett etikai eljárásokat felperes1dal szemben.”

Amennyiben az alperes a fenti határidőben nem hozza nyilvánosságra a fenti levelet, ez esetben a bíróság feljogosítja a felperest arra, hogy azt maga hozza nyilvánosságra a fent jelölt módon az eredeti levél címzettjeinek és mindazoknak megküldve, akiknek az eredeti levél megküldésre került. Kötelezte az alperest 1 millió forint sérelemdíj, valamint ezen összeg 2019. szeptember 6-tól a kifizetésig számított késedelmi kamata, 100 000 forint + áfa perköltség, valamint 60 000 forint eljárási illeték megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában megalapozatlannak találta az alperes hatásköri kifogását, mert az általa hivatkozott EBH-ban a Kúria csupán abban a kérdésben foglalt állást, hogy munkaviszony megszüntetéséhez kapcsoló munkaügyi perben érvényesíthető-e személyiségi jogsértés és erre alapozott sérelemdíj iránti igény. A perbeli esetben a felperes munkaviszonya a kereset benyújtásakor fennállt és nem volt folyamatban olyan munkaügyi per, amelyben a felperes igényét érvényesíthette volna. Megállapította, hogy a személyhez fűződő jogok megsértésével kapcsolatos igények elbírálása polgári bíróság hatáskörébe tartozik.

[15] A törvényszék álláspontja szerint a kereset a) pontjában sérelmezett közlés önmagában még akkor sem személyiségi jogsértő, ha valótlan. Az ugyanis, hogy valaki a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését kérte, nem eredményez hátrányos megítélést. Az Mt. szabályaiból kiindulva rögzítette, hogy az alperesnek jogszerű lehetősége volt a felperes munkaviszonya megszüntetését kezdeményezni, azonban - az őt terhelő együttműködési és jóhiszemű eljárási kötelezettség alapján - a kifogásait írásban kellett volna közölnie. Erre figyelemmel azt találta személyiségi jogsértőnek, hogy a perbeli levélben a munkáltatói és etikai kifogásokat az alperes hamis színben tüntette fel, és azt a látszatot keltette, hogy ezek indokolták a felperes munkaviszonyának közös megegyezéssel történő megszüntetését. Ezzel szemben az alperes munkáltatói kifogásokat igazolhatóan írásban nem közölt a felperessel, vizsgálatot nem folytatott, fegyelmi eljárást nem kezdeményezett és alaptalanul kezdeményezte az etikai eljárásokat. Mindezekre figyelemmel a kereset a) – c) pontjait a valóság hamis színben való feltüntetése miatt megalapozottnak ítélte és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján a személyiségi jogsértést megállapította.

[16] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes alaptalanul hivatkozott a véleménynyilvánítás szabadságára, továbbá arra is, hogy a közlés egy közéleti vita részét képezte. Tévesen utalt arra is, hogy a felperes közszereplő lenne. Megalapozatlannak találta azon kifogását, hogy a levél nyilvánosságra hozatala a felperes kérése lett volna, arról ugyanis a felperesnek nem volt tudomása.

[17] A kereset d) pontja tekintetében elutasító döntést hozott, mert az abban foglalt közlést nem tényállításnak, hanem az alperes véleményének minősítette. Elutasította továbbá a keresetet az alperes – Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b) pontján alapuló – további jogsértéstől való eltiltására irányuló kérelem tekintetében, mert az Egyetem azóta már élt a munkáltatói felmondással.

[18] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés c) pontja alapján az alperest elégtétel adására is kötelezte. A keresetlevelet a sérelemdíjjal kapcsolatos keresetmódosítás tekintetében is alaposnak találta, azt érdemben vizsgálta, mert a felperes a keresetlevélben már előadott jogsérelemmel összefüggésben kérte a sérelemdíjat. A sérelemdíjat az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése alapján ítélte meg.

[19] Az alperes fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla a 17.Pf.20.150/2021/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Az alperes elsőfokú perköltség és kereseti illeték fizetésére történő kötelezését mellőzte, és kötelezte a felperest 228 000 forint elsőfokú perköltség és 60 000 forint kereseti illeték megfizetésére. Kötelezte a felperest 96 000 forint másodfokú perköltség és 80 000 forint le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére.

[20] Az ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyezően alaptalannak találta az alperes hatásköri kifogását és a per megszüntetésére irányuló kérelmét. Álláspontja szerint az alperes által felhívott EBH a perben nem volt irányadó, ezzel szemben figyelemmel kell lenni a Pp. 508. §-ának (5) bekezdésére, amely az ún. adhézíós igények érvényesíthetősége esetén megállapítja, hogy az Mt.-n alapuló igények a munkaügyi perben is érvényesíthetők. A

kommentár egyértelműen rámutat arra, hogy e tekintetben a jogosultnak választási lehetősége van aközött, hogy igényét munkaügyi perben vagy polgári bíróság előtt érvényesítheti.

[21] Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a felperes keresetének a) - c) pontjában sérelmezett közlések nem tekinthetők véleménynyilvánításnak. Azt is egyértelműnek ítélte, hogy a felperes a Ptk. 2:43. §-ának d) pontja által védett jóhírnevének megsértését a Ptk. 2:45. §-ának (2) bekezdése első fordulata alapján állította megvalósulni, az őt sértő, valótlan tény állítása által. Ehhez képest az elsőfokú bíróság helytállóan tisztázta a perfelvételi tárgyaláson, hogy a felperes az egyes közlések esetében mely állításokat tartja valótlanoknak. A felperes egyértelmű nyilatkozata szerint a kereseti kérelem a) pontja esetében valótlan az az állítás, hogy „tudomásul vette az alperes által előzetesen szóban közölt munkaviszony megszüntetési szándékot”, továbbá az, hogy „kérte, hogy közös megegyezéssel történjen munkaviszonyának megszüntetése”. A kereseti kérelem b) és c) pontja esetében pedig azt tartotta valótlan állításnak, hogy vele kapcsolatosan közvetlen és közvetett munkáltatói kifogások voltak.

[22] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor – az anyagi pervezetés körében a bizonyítási érdekre vonatkozó tájékoztatása és a bizonyítási eljárás lefolytatását követően - direkt módon nem foglalt állást abban, hogy a keresetlevél a), b) és c) pontjában megjelölt közlések sérelmezett részeit végül is valós tényközlésnek fogadta-e el. A megállapított tényállás és jogi indokolás alapján azonban megállapítható, hogy a kereseti kérelem a) pontja tekintetében arra a következtetésre jutott, hogy valótlan az az állítás, hogy a felperes tudomásul vette az alperes munkaviszony megszüntetési szándékát, ezt azonban nem tartotta a felperesre nézve sértőnek. A kereseti kérelem b) és c) pontja tekintetében bizonyítottnak látta, hogy voltak munkaügyi és etikai kifogások a felperessel szemben, vagyis az alperesi közlések valósak voltak, ugyanakkor az alperes a kifogásait az együttműködési kötelezettség, valamint a jóhiszeműség alapelveinek megsértésével közölte a felperessel. Az elsőfokú bíróság ezt követően nem azt a felperesi kereseti kérelmet bírálta el, hogy az alperes valótlan tények állításával megsértette-e a felperes jóhírnevét, hanem ehelyett arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a valós tényeknek hamis színben való feltüntetésével követte el a jóhírnév sértését, és ezt állapította meg ítélete rendelkező részében.

[23] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes a fellebbezésében helytállóan utalt arra, hogy erre az elsőfokú bíróságnak nem volt lehetősége. A jóhírnév sértés Ptk. 2:45. §-ának (2) bekezdésében írt törvényi tényállása egy rövid példálózó felsorolással jelöli meg a lehetséges elkövetési magatartásokat. Ebből következően pedig a jóhírnév megsértése elvileg bármilyen elkövetési magatartással megvalósítható, amely az érintett személy társadalmi megítélését negatív irányban befolyásolja. A felperes a keresetében a lehetséges – a fentiek szerint végtelen számú – elkövetési magatartás közül arra, egyébként a törvényben külön is nevesített tényállásra hivatkozott, hogy az alperes valótlan és sértő tények állításával sértette meg a jóhírnevét.

[24] A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a bírói gyakorlat szerint a Ptk. 2:51. §-ának (1) bekezdése a) pontja szerinti objektív szankció, azaz a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása iránti kereseti kérelemnek szükségképpen eleme, hogy a felperes pontosan mely alperesi magatartás miatti jogsérelem bekövetkezését állítja. A Pp. rendelkezése alapján tehát a bíróság a kereseti kérelem e részéhez is kötve van. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy az alperes a felperes által egyértelműen,

határozottan és többszörösen megjelölt magatartásával, azaz valótlan tények állításával megsértette-e a jóhírnevét. A perfelvételi tárgyaláson adott tájékoztatással szemben az elsőfokú ítéletből nem derül ki, hogy a bíróság egy másik elkövetési magatartás, azaz valós tények hamis színben való feltüntetése miatt látta megállapíthatónak az alperes felelősségét. E körben az alperes a fellebbezésében helytállóan hivatkozott a Pp. 369. §-ának (1) bekezdésére és az eljárási szabálysértésre. Ebből következően a másodfokú bíróság egyenként vizsgálta a keresetben megjelölt sérelmezett közlések valóságtartalmát.

[25] Az ítélet tábla a tényállást a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja alapján részben kiegészítette, és ennek során megállapította, hogy az alperes 2019. január 11-én a felperessel folytatott megbeszélést követően levéllel fordult a kar dékánjához, amelyben tájékoztatta a megbeszélésen elhangzottakról és kezdeményezte a felperes munkaviszonyának megszüntetését. Az ítélet tábla erre tekintettel mellőzte az elsőfokú ítélet [8] bekezdését. A levelet később mellékletként csatolta a perbeli levélhez is. A felperes a 2019. január 24-i név1 értekezletéről készült jegyzőkönyvhöz csatolt kifogásában sérelmezte a munkaviszonyát érintő ügyek értekezlet általi tárgyalását és jelezte, hogy ez a személyiségi jogait sérti (15/F/2.). A felperes részére küldött munkáltatói felmondás a munkaviszony megszüntetését a felperes összeférhetetlen, konfrontatív, munkahelyi légkört romboló magatartásával, együttműködési kötelezettségének elmulasztásával és a korábbi tanszékvezető viszonylatában fennálló összeférhetetlenséggel indokolta.

[26] Az ekként kiegészített tényállás alapján a keresetlevél a) pontja tekintetében az ítélet tábla - egyetértve az alperessel és az elsőfokú bírósággal - arra a következtetésre jutott, hogy annak közlése, hogy valaki a munkaviszonyának megszüntetésével egyetértett-e, támogatta vagy esetleg javasolta-e a munkaviszonyának közös megegyezéssel való megszüntetését, semmilyen sértő jelleget nem hordoz. A kereset tehát az a) pont esetében mindenképpen alaptalan, mert a tényállítás valótlan-sága és sértő jellege konjunktív tényállási elemek, amelyek bármelyikének hiánya a jogsértést kizárja.

[27] A kereseti kérelem b) és c) pontja esetében az elsőfokú bírósággal egyetértve megállapította, hogy a sérelmezett közlések valós tartalmúak. A munkáltatói kifogások tényét a becsatolt, 2018. őszi és 2019. januári levelezések, az alperes által a dékánnak küldött levelek, a felperes munkaviszonyának felmondással való megszüntetését tartalmazó okirat indokolása, továbbá a perben meghallgatott tanúk vallomásai egyértelműen bizonyították. Amikor tehát az alperes kifejezte nemtetszését a felperes magatartásával kapcsolatban, majd ezt követően határozott indítványt is tett a munkaviszonya megszüntetésére, amikor a dékán etikai eljárást kezdeményezett, ők lényegében munkáltatói kifogásokat fogalmaztak meg. E kifogások szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az alperesnek volt-e munkáltatói jogköre a felperes felett.

[28] A keresetlevél b) és c) pontjában sérelmezett közlések tehát valós tartalmúak voltak, ezért nem sérthették a felperes jóhírnevét, így a felperes keresete teljes egészében alaptalan volt.

A felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem

[29] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, valamint az alperes felülvizsgálati perköltségben történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint az ítélet tábla a korábbi perbeli bizonyítékok mérlegelése során kirívóan okszerűtlen, logikátlan és téves következtetéseket vont le, amely ellentétes a megállapított tényekkel. A jogerős ítélet felülvizsgálatát a másodfokú bíróság tárgyi tévedése, a bizonyítékok téves értékelése, a hatáskörén történő túlterjeszkedése, továbbá az Alaptörvény M. cikkébe, XVII. cikk (1) és (3) bekezdésébe, a XXVIII. cikk (1), (2), (4), (6) és (7) bekezdésébe ütközése miatt is kérte.

[30] A felperes álláspontja szerint a másodfokú ítélet tévesen, a bizonyítékok és nyilatkozatok teljeskörű vizsgálata nélkül okszerűtlenül és logikátlanul jutott arra a következtetésre, hogy az alperesi közlések valóságosak voltak, amely súlyos anyagi jogszabálysértés, jogi tévedés, mivel a felperes a kereseti kérelmében és a tárgyaláson a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésének első mondatrészére hivatkozott. Az ítélet tábla álláspontjával szemben a tanúvallomások és az e-mail levelezések sem bizonyították a közlések valóságtartalmát és alkalmasak voltak a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására, így a felperes sérelmére a Ptk. 2:42. §-a által védett, a 2:43. § d) pontja által nevesített személyiségi jog, a jóhírnév megsértését megvalósította.

[31] A jogerős ítélet az etikai eljárások megindításából is téves következtetésre jutott figyelemmel arra, hogy azt a dékán az alperes kezdeményezésére indította, az eljárás során etikai vétség megállapítására nem került sor és maga az eljárás sem volt nyilvános. Az alperes jogsértő magatartását az is súlyosbítja, hogy a nyilvános közléskor, vagyis 2019. szeptember 6-án alperes által ismert volt az eljárás megszüntetése. Az alperes ártó szándékkal, rosszhiszeműen, valótlán állításokkal, valamint burkolt, hamis színben feltüntetett célzásokkal valósította meg a felperes jó hírnevének lerontását. Súlyosbító körülmény, hogy alperes valótlannal, azért hogy állításai legitimnek és meggyőzőnek tűnjenek a nyilvánosság számára úgy kommunikálta, mintha ezen állítások a munkáltató hivatalos álláspontját jelentenék.

[32] A felperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság nem értékelte teljeskörűen a 2020. november 2-ai tárgyalási jegyzőkönyvben foglalt tanúvallomásokat, Dr. személy1 elfoglaltságát és azt sem, hogy a tanúk nem foglalmaztak meg munkaügyi és etikai kifogásokat a felperessel szemben.

[33] Az ítélet tábla a 2020. szeptember 14-én kelt felmondást jogszabálysértően értékelte bizonyítékként. Fenntartotta a korábbi nyilatkozatát, amely szerint 2019. július 1-jével az Egyetem új munkaszerződést kötött a felperessel, a munkáltató vele szemben semmilyen eljárást nem foganatosított. A munkáltatói felmondás a munkáltatói jogkört gyakorló személyének megváltozását követően, a sérelmezett alperesi közlések elfedése és kimentése céljából született.

[34] A jogerős ítéletben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság nem sértette meg a felek Pp. 2. §-a szerinti rendelkezési jogát és jogegyenlőségét, mert a felperes a keresetében pontosan megjelölte a Ptk. 2:45. § (2) bekezdését, amely egyaránt vonatkozik a valótlán tényállítások és/vagy valós tények hamis színben feltüntetésével elkövetett jóhírnév sértésre. Ennélfogva a törvényszék a felperes kereseti kérelmének keretei között, azon nem

túlterjeszkedve döntötte el a jogvitát és állapította meg a felperes által kifogásolt közlésekkel kapcsolatosan, hogy azok alkalmasak a felperes jó hírnevének megsértésére. Mindezek alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából releváns tényállást a Pp. 268. § (1) bekezdése és 346. § (5) bekezdése alapján a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg, és abból helytállóan következtetett arra, hogy az alperes a kifogásolt közléseivel megsértette a személyiségi jogait.

[35] A felperes érvelése szerint az ítélet tábla súlyos eljárásjogi jogszabálysértést követett el, amikor a PhD hallgatók foglalkoztatásának kérdését munkaügyi kifogásként értékelte. Mulasztott akkor is, amikor a felperes által sérelmezett alperesi nyilatkozatokat szövegszerűen nem vizsgálata annak ellenére, hogy azok már önmagukban és együttesen is súlyosan sértik a felperes jóhírnévhez és emberi méltósághoz fűződő jogát. Az alperest a bosszú vezérelte, amikor 2019. szeptember 6-án nyilvánosságra hozta az egyetemi vezetőknek 2019. május 17-én írt levelét, és azt a felperes jó hírnevének teljes lerombolásának szándékával tette. Az alperes a személye elleni támadásnak tekintette, hogy a felperes hónapok óta fennálló jogellenes munkáltatói intézkedések kapcsán a rehabilitációját kérte és a jogszabály által biztosított jogával élve ennek érvényesítése érdekében munkaügyi pereket kezdeményezett. Tény az is, hogy az alperes 2019. május 17-én kelt levelét és annak tartalmát a felperes a nyilvánosságra hozatalt megelőzően nem ismerte. Álláspontja szerint az alperes azért sértette meg a felperes jóhírnevét, mert 2019. szeptember 6-án már ismert volt előtte az etikai eljárás eredménye, az etikai bizottság 2019. április 10-én hozott határozatát 30 napon belül nem támadta meg annak ellenére, hogy az eljárást ő kezdeményezte. Tudott arról is, hogy a felperessel szemben az Egyetem vezetői semmilyen eljárást vagy vizsgálatot nem kezdeményeztek a 2019. május 17-i levelének megírását követően, az Egyetem és képviselőjében a munkáltatói jogkört gyakorló dékán 2019. július 1-jével új munkaszerződést kötött. Az alperes 2019. március 1-jét követően nem biztosította részére a munkavégzéshez szükséges feltételeket és a munkavégzés alóli mentesítése megszüntetését követően oktatási feladatai ellátásában korlátozta, az alperes kezdeményezésére tárgyfelelősi és közéleti feladataitól megfosztották, tantárgyait nem kapta vissza. A jogszerűtlen foglalkoztatás pedig felperes munkatársai általi helytelen megítélését eredményezhette és sérthette a személyiségi jogait.

[36] A sérelemdíjjal összefüggésben kifejtette, hogy a munkaviszonya a kereset benyújtásakor fennállt, annak megszüntetése nem volt folyamatban, ezért nem volt olyan munkaügyi per, amelyben a személyi jogsértéssel kapcsolatos igényét érvényesíthette volna. Az elsőfokú eljárás során igazolta, hogy a jóhírnevét, valamint egzisztenciáját is komoly kár érte az alperes valótlan állításai miatt, amely jelenlegi és jövőbeli megélhetését is veszélyezteti.

[37] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását, valamint a felperes felülvizsgálati eljárási költségben történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem nyíltan a bizonyítékok felülmérlegelésre irányul. A felperes annak ellenére, hogy a felülvizsgálati eljárásban a kereseti kérelem módosítására nincs lehetőség, annak megállapítását kérte, hogy az alperes az „etikai vizsgálat valós tényét hamis színben tüntette fel”, holott keresetében a közlések valótlanosságát állította. Az elsőfokú bíróság nem csupán abban terjeszkedett túl a kereseti kérelmen, hogy a felperes által megjelölt elkövetési magatartástól (valótlan tényállítás) eltérő elkövetési módot (valós tény hamis színben való feltüntetése) állapított meg, hanem a jogkövetkezmények és a jogállítás keretében is túlmutat a kereseti kérelmen.

[38] A felperes sem a keresetében, sem későbbi beadványaiban nem hivatkozott az Mt. megsértésére, ugyanakkor felülvizsgálati kérelmében az Mt. 6. § (2) bekezdését, valamint 9. § (1) és (2) bekezdésének megsértését is állítja.

[39] A felperes a felülvizsgálati kérelmében több helyen is hivatkozott arra, hogy munkaviszonyának a megszüntetése miatt több munkaügyi pert indított. A jelen per eldöntéséhez ebből nem lehet következtetést levonni, ugyanakkor a jóhiszemű pervitel alapján elvárható, hogy a perek esetleges eredményéről tájékoztassa a Kúriát.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[40] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem megalapozott.

[41] A Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése értelmében kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között, az ott megjelölt jogszabályok keretei között vizsgálta a jogerős ítéletet.

[42] A felperes a felülvizsgálati kérelmében az ítélet indokolására vonatkozó eljárási jogszabályok megsértését állította. Az indokolás a bíróság által megállapított tényeket, a feleknek a per tárgyára vonatkozó kérelmét, illetve nyilatkozatát és azok alapjának rövid ismertetését, az érdemi rendelkezés tartalmára történő utalást, továbbá a jogi indokolást tartalmazza. Az ítélet jogi indokolása tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte (Pp. 346. § (4)-(5) bekezdés).

[43] A bíróságnak a határozatát a szükséges mértékben kell megindokolnia, amelynek körét az adott ügy jellege, és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. Az eljárási szabályok a bíróság számára olyan kötelezettséget nem írnak elő, hogy az ítélet indokolásában a felek által a perben hivatkozott minden egyéb körülményre külön-külön, részletesen ki kell térnie (Pfv.I. 20.299/2010., BH2011.8.352.). Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III.1.). számú határozatában vizsgálva a tisztességes eljárás részeként megjelenő indokolt bírói döntéshez fűződő jog tartalmát, utalt az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára, amely szerint az adott bírói döntés természete, és az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség egyezménybeli követelményét. Az EJEB elvi éllel szögezte le, hogy az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terheli.

[44] Az ítéletábró a jogerős ítéletében a felülvizsgálati kérelem hivatkozásával szemben indokolási kötelezettségének a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésének és az irányadó bírói gyakorlatnak megfelelően eleget tett.

[45] A felülvizsgálati kérelem állításával szemben az ítélet tábla helytállóan indult ki a Pp. 2. § (2) bekezdéséből, amelynek rendelkezése szerint a bíróság – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, és jogszabálysértés nélkül állapította meg, hogy eltérő rendelkezést a Pp. 170. § (2) bekezdése sem tartalmaz. E jogszabályhely a) pontjában foglaltak szerint a kereset érdemi részében fel kell tüntetni a bíróság döntésére irányuló határozott kereseti kérelmet. A felperes a módosított keresetében az alperes 2019. május 17-én kelt és 2019. szeptember 6-án nyilvánosságra hozott levél a)-d) pontig felsorolt állításai valótlanosságának megállapítását kérte, vagyis a Ptk. 2:45.§ (2) bekezdésében külön nevesített elkövetési magatartásra hivatkozott. Ebből következően az elsőfokú bíróság döntése a Pp. 342. § (1) és (3) bekezdése alapján nem terjeszkedhetett túl a kereseti kérelmen, más elkövetési magatartás – valós tény hamis színben való feltüntetése – alapján nem minősíthette az alperes tényállítását.

[46] A felperes a felülvizsgálati kérelmében eljárási jogszabálysértésként a Pp. 346. § (4)-(5) bekezdésére hivatkozott, ténylegesen azonban nem az ítélet indokolásának hiányosságait, hanem a bíróság mérlegelési tevékenységét kifogásolta, ugyanakkor megsértett jogszabályhelyként nem jelölte meg a Pp. 279.§ (1) bekezdését, ezért a Kúria a jogerős ítéletben megállapított tényállást és a bizonyítékok értékelését nem vizsgálhatta. A felülvizsgálati kérelem a tanúk elfogultságára vonatkozóan megsértett jogszabályt egyáltalán nem jelölt meg, így e kérdés szintén nem képezhetette a felülvizsgálat tárgyát.

[47] A Ptk. 2:45. § (2) bekezdésnek rendelkezése alapján a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.

[48] A fenti rendelkezések alapján a jóhírnév megsértésének törvényi tényállásának konkrét elemei - amelyre a másodfokú bíróság is helyesen utalt – az érintett személyre vonatkozó közlés, a tényállítás kifejezése és annak valótlanága, valamint a közlés sértő jellege.

[49] Az állandó bírói gyakorlat a személyiségi jogi perekben is alkalmazza a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásának II. pontjában szereplő vizsgálati szempontokat. Ennek megfelelően a kifogásolt közleményeket a maguk egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélni. A kifogásolt közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, gazdasági, tudományos művészeti vagy politikai vita önmagában ugyancsak nem lehet jogsértés megállapításának alapja (III. pont).

[50] A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság a kereseti kérelemben foglaltak alapján jogszabálysértés nélkül döntött a kereseti kérelem elutasításáról.

[51] A kialakult ítélkezési gyakorlat egyértelmű abban, hogy a kifogásolt közlemény tartalmi értelmezésénél a társadalmi közfelfogás figyelembevételével kell a közlemény személyiségi jogsértő voltát értékelni. A Kúria már számos döntésében kifejtette, hogy a közlés sértő jellegének megítélésénél nem az érintett személy szubjektív sértettségérzése az irányadó, hanem külső objektív mérce alkalmazásával lehet meghatározni azt, hogy a kifogásolt közlés alkalmas-e olyan sérelem okozására, amely a személyiségi jogsértést megállapíthatóvá teszi (Pfv.IV.21.312/2019/3.; Pfv.IV.20.471/2020/11.; Pfv.IV.20.796/2020/5.).

[52] A Kúria álláspontja szerint az ügyben eljáró másodfokú bíróság nem sértette meg a felsorolt és a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat és eljárási alapelveket.

[53] A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában helytállóan vonta értékelési körébe a felperes kereseti kérelmében foglaltakat. A kereseti kérelem a) pontjával összefüggésben megalapozottan állapította meg, hogy a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére tett javaslat nem sértő jellegű, így a konjunktív feltételek – a tényállítás valótlansága és sértő jellege – egyike hiányzott, amely a személyiségi jogsértés megállapíthatóságát kizárta.

[54] A kereseti kérelem b)-c) pontjával összefüggésben a felperes az ítélet tábla bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó tevékenységét támadta, ugyanakkor e körben megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg, így a felülvizsgálati eljárásban felülmérlegelésre nem volt lehetőség (Pp. 413. § (1) bekezdés b) pont, 1/2017. polgári jogegységi határozat alapján a Pp. hatálya alá tartozó ügyekben is irányadó 1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. és 4. pont).

[55] Személyiségi jogsértés hiányában a felperes sérelemdíj iránti keresete is alaptalan volt.

[56] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[57] A pereszes felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes felülvizsgálati perköltsége megfizetésére, amelynek összegét a Kúria a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg.

[58] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott felülvizsgálati eljárási illetéket a pereszes felperes köteles a Pp. 101-102. §-ai alapján az államnak megtéríteni.

[59] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 405. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2022. május 11.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó
bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró